

בעניין שאלה והפרה בהקדש, בנזירות ובתרומה – גזבר כבעלים*

פרק ה' (**)

א.

צ"ע בשיטת רבי אליעזר, דס"ל כב"ש שאין שאלה בהקדש כמ"ש בערכין (כ"ז), והקשו הרי יש מ"ד דס"ל לר"א שיש שאלה בחלה כמ"ש בפסחים (מ"ז), והבאתי לעיל שכבר עמד ע"ז המאירי בפסחים שם. ותירץ המאירי שרק בהקדש ס"ל כן, כדי שלא יפסיד ההקדש. והאחרונים תירצו, שבחלה מודה ר"א משום שאינה בכלל הקדשות. אולם עדיין צ"ע, מאחר שכל דין שאלה בתרו"מ ילפינן מהקדש, כמש"כ רש"י, רשב"ם, המאירי ותוס' הרא"ש הנ"ל, א"כ לר"א, דלא ס"ל לגז"ש ד"זה הדבר", מנל"ן דין שאלה בתרומה. ובע"כ צ"ל דלר"א יש לתרומה ילפותא בפנ"ע וצ"ע. ולעיל כתבתי ליישב באופן אחד, אבל יתכן לפרש באופן נוסף.

ב.

והנה באמת מצינו בקרית ספר למבי"ט (הל' תרומות פ"ד) שכתב שיסוד דין שאלה בתרומה הוא משום שתרומה היא ב"בל תאחר", ולכן הרי היא בכלל "בל יחל", הוא אינו מוחל אבל אחרים מוחלים לו, דאכל מאי דהוי בכלל נדר קאי. וא"כ י"ל דכך היא שיטת ר"א ויש לשאלה בתרומה לימוד בפנ"ע.

אמנם דברי המבי"ט תמוהים, דמה הביאו לפרש כן, שלא כדברי הרשב"ם והרא"ש, ועוד שלדבריו גם כל נדרי הקדש יש ללמדם מכך שהם קרויים נדר, ואמאי איצטריך ריבוי מ"זה הדבר". ואם כי י"ל שבנדרי הקדש החמורים צריך

(* פרק ה מתוך נ.

(**) ראה פרקים א-ב לעיל בגיליון יב עמוד רפ"ג, ופרקים ג-ד לעיל בגיליון יג עמוד רי"ב.

בעניין שאלה והפרה בהקדש, בנזירות ובתרומה – גזבר כבעלים רסז

ריבוי מיוחד, משא"כ בתרומה, שהיא כחולין לגבי הקדש, אבל לא מסתבר שהמבי"ט יקבע כן מסברא בעלמא.

ג.

והנה בר"מ (פ"ד מהל' נדרים ה"ח) כתב, "וכשם שהאב או הבעל מפר נדרי איסור כך מפר נדרי הקדשות, הדומין לנדרי האיסור". וכתב הרדב"ז, שהמקור הוא ממה דמקשינן פרשת ראשי המטות לשחוטי חוץ לענין שאלה בהקדש, והו"ה לענין הפרה, הכתובה בפרשת ראשי המטות [ברדב"ז כתב שלפי"ז זר שאכל תרומה ונשאל עליה פטור ממיתה בידי שמים, והקשה ע"ז בהר צבי (זרעים ח"א עמ' קע"ו) הרי הדרה לטיבלה וגם על טבל חייבים מיתה בידי שמים. ונראה לתרץ, דכיון דרק במזיד חייבים, א"כ כשאכל הרי הזיד על איסור תרומה אך לא על איסור טבל, וז"פ]. אולם עדיין צ"ע, שאי"ז דרך הר"מ לכתוב הלכה שאינה מפורשת בחז"ל. ומ"ש בכתובות (נ"ט ע"א) שמפר כשנדרה יקדשו ידי לעושיהן, י"ל שזה דוקא בקונמות, שאינם הקדש גמור, וגם יש לחלק בין קדושת דמים לקדוה"ג, דקונמות אינם קדוה"ג ממש, כמש"כ בספר הישר לר"ת (סי' רי"ג) ובשטמ"ק כתובות בשם הריב"ש.

ד.

ונראה לפרש מקור הדברים, שהר"מ אזיל לשיטתו בסה"מ (מ"ע צ"ד) שמצות "ככל היוצא מפיו יעשה" היא מצוה אחת עם "מוצא שפתיך תשמור", וכוללת את כל מה שקיבלנו על נפשנו במלת שבועה ונדר וצדקה והקרבת, וכך היא שיטתו בריש הל' נדרים ובמנין המצוות שם. וכתב שם הרמב"ן בהשגות לסה"מ, שהר"מ למד כן מהספרי פרשת מטות, "לא יחל דברו" "מגיד שעובר על כל יחל ועל כל תאחר וכו'. ר"ע אומר 'ככל היוצא מפיו יעשה' 'ואשה כי תדור נדר', מקיש אשה לאיש, מה האיש עובר על כל יחל ועל כל תאחר אף אשה וכו'". וא"כ לדעת ר"ע, שהנדר המוזכר בכתוב "ואשה כי תדור וגו'" מיירי ג"כ בנדרי הקדש, א"כ גם דין הפרה קאי עליהם.

האוצר ♦ גיליון י"ד

ה.

ולפי"ז דין הפרה בקרבנות נוהג בכל מה שנכלל בכתוב "מוצא שפתיך תשמור", שהוא כולל גם נדבה, דהיינו שאמר 'הרי זו', כמו"ש בר"ה, וא"כ יכול להפר גם נדבה, דהיינו קרבן שהוקדש. ועיי"ש ברדב"ז, שכתב להדיא דשחוטי חוץ הקדש הוא ויכולין האב והבעל להפר. כי מהגז"ש ד"זה הדבר" ילפינן גם לגבי דין הפרה, שנוהג בקרבן ואפילו כשהוא כבר שחוטי חוץ.

ו.

אולם, לפי"ז לכאורה צ"ע, אמאי איצטריך לגז"ש בב"ב (ק"כ), שיש שאלה בהקדש, הרי נדרי הקדש הם בכלל הפרשה. ונראה שבאמת לדרשת הספרי לא קימל"ן כב"ה, דילפי גז"ש, אלא כב"ש, דלית להו גז"ש זו, וכך נראה ממש"ש בב"ב (ק"כ ע"ב) "ולב"ש דלית להו גז"ש הפרת נדרים בשלושה הדיוטות מנ"ל, נפקא להו מדתניא וכו' בן עזאי אומר מועדי ה' נאמרו, הפרת נדרים לא נאמרה וכו' מועדי ה' צריכין מומחין, הפרת נדרים אינה צריכה מומחין". ולכאורה, תמוה לומר שבן עזאי ס"ל כב"ש ומצריך ריבוי אחר לדין זה דהפרת נדרים בשלושה. ונראה מכך שבאמת שיטת הספרי הנ"ל לא ס"ל לגז"ש זו. ולכן צריך ריבוי לדין ג' הדיוטות ובן עזאי ס"ל כהספרי. ובוזה מיושבת גם קושיית התוס' (שם ד"ה מיבעי) על דרשת ר' יוחנן דחכם מתיר ואין בעל מתיר. וכדרשת הספרי מבואר גם בברייתא שהובאה בנדרים ג' ע"א.

[ותרומה ילפינן מסברא מהקדש, משום ששניהם מתקדשים על פי דיבורו. ויתכן שזוהי שיטת רש"י בפסחים ובנדה הנ"ל, שכלל נדר עם הקדש ותרומה שכולם קדושים על פיו, ובשבועות כ"ד ע"ב כתב בד"ה והרי הקדש, שבא ע"י נדר וכל נדרים יש להן שאלה, ויתכן שנקט כן על פי הספרי, הברייתא בנדרים ושיטת בן עזאי בב"ב ק"כ הנ"ל, שנדרי חולין ונדרי הקדש כלולים בפרשה אחת של "לא יחל דברו" ו"ככל היוצא מפיו יעשה", והצד השווה שבהם שכולם קדושים על פי דיבורו. וגם פאה וצדקה, הרמוזות בפרשת "כי תידור נדר לד' א' וגו'", נכללות בשם קודש, כמושכ"ל בפ"ד אות ז'].

בעניין שאלה והפרה בהקדש, בנזירות ובתרומה – גזבר כבעלים רסט

ובע"כ צ"ל כן לשיטת ר' ישמעאל בחולין (ט"ז ע"ב) - לפי פירש"י שם - שפרשת "זה הדבר" שבאחרי מות לא מיירי בשחוטי חוץ אלא באיסור שחיטת בשר תאוה. ולדעת הר"מ בהל' שחיטה (פ"ד הי"ח) גם לרע"ק הפירוש בפרשה זו כן.

[אמנם, לכאורה יתכן שגם לרש"י והרמב"ם הפרשה שבאח"מ נאמרה גם לשעה וגם לדורות. ולשעה, דהיינו במדבר, היא מכוונת לאיסור בשר תאוה, לדעת ר' ישמעאל, או גם לדעת ר' עקיבא, לשיטת הרמב"ם. ולדורות, היא מכוונת לאיסור שחוטי חוץ (וכע"ז מצינו בחולין (י"ז ע"א) לגבי מצות כיסוי הדם לשיטת ר"ע, שבמדבר נהג גם בנחירה שהותרה להם והיא נכללה בשם שחיטה ואילו לדורות רק שחיטה מחייבת).

אולם, העיקר נראה שי"ל שרש"י והרמב"ם מודים לרמב"ן, שיסוד השיטה שנאסרה שחיטת חולין במדבר היא לא בפרשה שבאח"מ "איש איש וגו'", אלא היסוד הוא איך לפרש את הכתובים בפרשת ראה "כי ירחיב וגו' בכל אות נפשך תזבח ואכלת בשר", דמר ניחא ליה למימר הכי ולמדרשינהו לקראי בהכי וכו' (וכ"ה ברשב"א). ונראה שעיקר האיסור דבשר תאוה שבפרשת ראה הוא מצד עצם אכילת בהמת חולין בעלמא, שנצטוו בהיותם סמוכים למשכן לאכול רק קרבן שלמים בקדושה. וסובר המ"ד דנאסר בשר תאוה, שגם פרשת שחוטי חוץ באה לאסור בכרת שחיטת בהמת חולין בחוץ, כדי שלא יזבחו לשעירים, כמפורש שם בכתוב. והו"ה וכ"ש שגם בהמת קדשים היא בכלל איסור הכרת שבפרשה. וכך מבואר ברמב"ן עה"ת, שהפרשה באח"מ עוסקת גם בחולין וגם בקדשים.

ושני איסורים אלו הותרו בבואם לא"י. האיסור מצד עצם אכילת בהמת חולין נצטוו בו רק בהיותם סמוך למשכן, שיכולים היו בכל עת להקריב בהמת שלמים ולאכלה בקדושה, ולא בא"י, בהיותם בריחוק מקום ממקום ההקרבה. והאיסור דשחיטת בהמת חולין כדי שלא יזבחו לשדים ג"כ בטל בא"י, ונראה שהטעם הוא משום שכבר לא נמשכו אחר ההקרבה של חולין לשעירים. ורק בקדשים נמשך הדין דשחו"ח נאסרים בכרת.

ונראה שמצד האיסור דאכילת בהמת חולין במדבר אמרו בחולין שם, דהו"א שגם צבי ואייל נאסרו באכילה אע"פ שאינם קרבים. ומסקינן שרק הראויים

האוצר ♦ גיליון י"ד

רע בעניין שאלה והפרה בהקדש, בנזירות ובתרומה – גזבר כבעלים

להקרבה לשלמים נאסרו באיסור זה, ולא צבי ואייל שאינם קרבים כלל. וא"ש קושיות הרמב"ן בחולין על פירש"י והרמב"ם.

וקושיית רב יוסף שם על דברי רבה, דהו"א שמשגלו יחזור האיסור שבמדבר, הרי משגלו מרחקן טפי ממקדש מאשר בכניסתן לא"י, יתכן לפרש את דעת רבה לפי הנ"ל, שההיתר בא"י מצד חשש ע"ז "ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים וגו'" הוא משום שכבר לא נמשכו אחר ע"ז כ"כ עד כדי כך שישחטו בהמת חולין לשעירים, ולכן ס"ל לרבה שמשעה שגלו מסביבות המקדש לארץ העמים, הו"א שחזור חשש ע"ז זו כמו במדבר וקמל"ן שכבר אין לדון בחו"ל כדין המדבר].

ז.

עכ"פ לשיטת הר"מ, עפ"י הספרי, נדרי חולין ונדרי הקדש הם ממש כפרשה אחת, גם לדינים המוזכרים רק בפרשת מטות. ולפי"ז מתבארים דברי המבי"ט הנ"ל בקרית ספר (הל' תרומות פ"ד), שכתב שיסוד דין שאלה בתרומה הוא משום שתרומה היא ב"בל תאחר", הרי היא גם בכלל "בל יחל", הוא אינו מוחל אבל אחרים מוחלים לו, דאכל מאי דהוי בכלל נדר קאי, עכ"ד. וכתבתי לעיל שצ"ע שלא פירש כהרשב"ם והרא"ש, דילפינן מנדרי הקדש הנלמדים מ"זה הדבר". ועוד, דלדבריו גם כל נדרי הקדש יש ללמדם מכך שהם קרויים נדר. ואם כי י"ל שבנדרי הקדש החמורים צריך ריבוי מיוחד משא"כ תרומה שהיא כחולין לגבי הקדש, אבל לא מסתבר שהמבי"ט יקבע כן מסברא בעלמא. ולפי האמור לעיל נראה שדברי המבי"ט הם כעיקר הדברים שהתב"ל, שלדברי הספרי נדרי הקדש כלולים בפרשת נדרים שבמטות ושכבי תצא, וגם בהם מיירי העשה ד"ככל היוצא מפיו יעשה" והל"ת ד"בל יחל", ומאחר שגם נדרי הקדש הם בכלל הפרשה, הרי הם גם בכלל שאלה. וא"כ ילפינן לכל מה שהוא בכלל נדרי הקדש, דהיינו תרו"מ, כמבואר בר"ה (ד"ד) ובתוס' שם (ד"ה ומעשרות), שתרו"מ הם בכלל הכתוב ד"בל תאחר". ועיין במנחת אברהם (ח"ד עמ' קמ"ז-קמ"ט) לגבי דין אמל"ג, שילפינן מ"מוצא שפתיך תשמור וגו'", כמוש"כ הרא"ש בנדרים, וגם תרומה בכלל אמל"ג, לדעת תוס' ביבמות (צ"ג), וכתב מקור לכך שתרומה בכלל "מוצא שפתיך" מדברי הרמב"ן בהשגות לסה"מ - ויסוד הדבר הוא במדרש תנאים לפרשת כי תצא, שבכלל "מוצא

האוצר ♦ גיליון י"ד

בעניין שאלה והפרה בהקדש, בנזירות ובתרומה – גזבר כבעלים רעא

שפתיך תשמור" גם תרומה - וא"כ אין צורך לרבות תרומה לשאלה מילפותא מנדרי הקדש, כי התרומה נכללת בכתובים ד"כי תדור נדר וגו'" "מוצא שפתיך תשמור וגו'", כסברת הקרית ספר.

ה.

ולפי"ז י"ל גם לרבי אליעזר, שאע"פ שס"ל שאין שאלה בהקדש משום דילפינן מתמורה, מ"מ בתרומה, שאינה חמורה כהקדש, יש שאלה, ואע"פ שאין היא בכלל נדרי חולין, אבל הדבר נלמד ממה שהתרומה נכללת ב"מוצא שפתיך תשמור" וב"בל תאחר", וכמבואר בקרית ספר.

ט.

ויל"ע לדעת הרדב"ז הנ"ל, שדין הפרה בהקדשות ילפינן מהגז"ש ד"זה הדבר", א"כ אמאי הקשו בב"ב שם אליבא דב"ש מאי עבידו לקראי ד"זה הדבר", הרי גם לב"ש י"ל דאיצטריך לגז"ש לגבי דין הפרה דהקדשות, שאינו משום טעות המקדיש, ובפרט שעיקר דין הפרה הוא מפורש בכתובים בפרשת מטות ואינו כשאלה, שהיא רק רמוזה שם והיא מהלל"מ.

ויתכן שלא מסתבר לש"ס שהגז"ש באה ללמד רק את דין הפרה בשחוט חוץ, כי לאחר ששחט בחוץ ועבר על לאו וכתת אין נפק"מ לשוחט, שכבר התחייב. ובע"כ שהכתובים ד"זה הדבר" באים לדרשה אחרת. ורק לב"ה, שהגז"ש היא לדין שאלה בהקדשות, מסתבר לומר שבכלל הגז"ש יש גם את דין הפרה, המפורש בכתוב בפרשת מטות.

ועוד יתכן שפשיטא לגמ' שאם אין שאלה מועילה, משום דהקדש טעות הוי הקדש, גם הפרה לא מהני. ועיין בשו"ת צ"פ (ורשא סי' צ"ט).

רעב בעניין שאלה והפרה בהקדש, בנזירות ובתרומה – גזבר כבעלים

י.

ויל"פ את הסברא הנ"ל, כי הטעם שלב"ש הקדש טעות הוי הקדש, הוא משום שהמקדיש גומר בליבו שגם מה שיאמר בטעות יחול, מצד הדיבור או מצד מחשבתו (עיין בתמורה ל"ג), כעין מש"כ הר"ן בנדרים, שבהקדש אין חזרה תוכד"ד משום שהמקדיש אינו מקדיש אלא בדעה והחלטה גמורה, וכמוש"כ לעיל פ"ג אות ג'. ומטעם זה עצמו י"ל שס"ל לב"ש שגם המקדישה אינה תולה ההקדש בדעת אביה או בעלה.

יא.

מש"כ הר"מ בסוף ההלכה הנ"ל: "כך מפר נדרי הקדשות הדומין לנדרי האיסר", יל"פ לכאורה שכוונתו למה שכתב לעיל בפ"א: "הנדר נחלק לשתי מחלוקות, החלק הראשון הוא שיאסור על עצמו דברים המותרים לו וכו' וחלק זה הוא שאני קורא אותו נדרי איסר. והחלק השני הוא שיחייב עצמו בקרבן שאינו חייב בו, כגון שיאמר הרי עלי להביא עולה וכו' וחלק זה הוא שאני קורא אותו נדרי הקדש". ובה"ד כתב: "מצות עשה של תורה שיקיים אדם שבועתו או נדרו בין שהיה מנדרי איסר בין שהיה מנדרי הקדש, שנאמר 'מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת' ונאמר 'ככל היוצא מפיו יעשה'". ונראה מכ"ז שכאן במשנ"ת ס"ל לר"מ שהמ"ע כוללת רק נדרי רשות, בין בחולין ובין בהקדש, ולא חובות כחטאת. והריבוי בר"ה (וי) גם לחטאות הוא מכלל החיוב, אבל אינו מכלל קיום המ"ע. והר"מ לא הזכיר חיוב ד"מוצא שפתיך" אלא בנדרים של איסר ושל הקדש ולא של חובות, כמקדיש קרבן לחטאתו. וע"ז כיוון הר"מ בפ"ד ה"ח הנ"ל, שהאב מפר נדרי הקדש הדומין לנדרי האיסר, שבא להוציא הקדשות שהם חובה, כמעשר בהמה וכחטאת, שאינם בכלל העשה המפורש בפרשת מטות ובפרשת כי תצא ואין עליהם ריבוי של הפרה.

[אמנם לפי"ז צ"ע איך מפרש הר"מ הסוגיא בר"ה, דמפורש מרבינן גם חטאות במ"ע ד"מוצא שפתיך תשמור". אולם עיין באבן האזל פי"ד ממעה"ק שכתב לגבי "בל תאחר" שהר"מ סובר שהברייתא בדף ד', והיא מהתוספתא, שנקטה רק

בעניין שאלה והפרה בהקדש, בנזירות ובתרומה – גזבר כבעלים רעג

שחייבי דמים וערכין וחרמים עוברים ב"בל תאחר", ברייתא זו פליגא על הברייתא שמרבה גם מעשרות לבל תאחר, אלא ס"ל שרק נדר שבא ע"י קדושת פה שהתחייב בזה, עובר בב"ת, ולא מעשרות, שאינו בכלל נדרים אלא שמפריש מה שציוותה תורה עיי"ש. ולפי"ד י"ל שהברייתא שבדף ו' ע"א עה"כ "מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת לד' א' וגו'", ג"כ פליגא הברייתא שבדף ד' שממעטת מעשרות מ"בל תאחר" וס"ל שגם בעשה ד"מוצא שפתיך תשמור" נכללים רק נדרים ולא מעשרות.

ולפי"ז יתכן שגם מקדיש קרבן לחטאתו דינו כמעשרות, שאינם בכלל נדרים, כי הוא ג"כ מפריש מה שציוותה תורה, ולכן אינו בכלל המ"ע ד"מוצא שפתיך תשמור" ו"ככל היוצא מפיו יעשה".

ואם כי לגבי "בל תאחר" גם קרבנות חובה בכלל, כמוש"כ הר"מ במנין המצוות שבראש הל' מעה"ק אות י"ט ובהל' בכורות פ"א הי"ג, י"ל שב"ת, שהוא לאו המיוחד להקדשות ואינו חלק מפרשת נדרים שבמטות, נוהג בכל הקדשות, אפילו בקרבנות חובה, משא"כ המ"ע ד"מוצא שפתיך תשמור" היא אותה מ"ע ד"ככל היוצא מפיו יעשה", שהיא ודאי מיירי בנדרי רשות, וכך י"ל גם לגבי הלאו ד"בל יחל". ולכן הריבוי שבפרשת מטות להפרת נדרי הקדש הוא רק לנדבות ולא לחובות.

והנה מהר"מ בפ"ד מהל' מעה"ק נראה שגם אם הפריש קרבנו קודם רגל ראשון ולא הקריבו, עדיין הוא עובר על העשה ד"ובאת שמה" ואם עברו ג' רגלים הוא עובר על "בל תאחר" ובי"ד כופין אותו מיד כשנדר להפריש ולהקדיש קודם רגל ראשון, ולכן לא הזכיר הר"מ את מ"ש הגמ' חד קרא ללא הפריש וחד קרא ללא הקריב אלא רק בדין כפיית בי"ד, כי בכך הר"מ כולל גם את חיובי המקדיש והמפריש שלא יעברו על העשה ד"ובאת שמה" ועל הל"ת ד"בל תאחר". ולפי"ז העשה ד"מוצא שפתיך תשמור" אינו קשור לרגלים אלא דינו הוא כדין נדרי חולין, שלא קבעה להם התורה זמן וצ"ע].

רעד בעניין שאלה והפרה בהקדש, בנזירות ובתרומה – גזבר כבעלים

יב.

והטעם שבדין שאלה נכללים כל ההקדשות, ולא רק נדרים ונדבות, נראה שהוא משום שלדין שאלה ילפינן נדרי הקדש מנדריים ונדבות במה מצינו, ואילו לגבי הפרת האב א"א ללמוד מנדרי חולין להקדש, שחמור. ומצינו כיו"ב לגבי נזירות, שלגבי הפרה בעינן היקש, כמ"ש בנדריים (ד' ע"ב), משום דאית ליה קיצותא, ואילו לגבי שאלה לא הזכירו כלל בברייתא שם שילפינן מהיקש. כל זה הוא משום דלשאלה סגי בלימוד מסברא דמה מצינו. ולכן חילק הר"מ בין שאלה דהקדש, שהיא בכל הקדשות, ובין הפרה, שהיא רק בדומים לנדרי איסר, שהם נדרים ונדבות.

יג.

ולכאורה לפי הנ"ל יש מקום לומר שגם לשיטת הספרי, שנדרי איסר ונדרי הקדשות הם פרשה אחת, ג"כ יש צורך בגז"ש ד"זה הדבר" לדין שאלה והפרה בהקדשות, והיינו להקדשות שאינם נדר ונדבה, כמעשר בהמה וכחטאות, שאינם כלולים בפירוש בפרשת נדרי הקדש כנ"ל, ומ"מ ילפינן מגז"ש ד"זה הדבר" שבפרשת שחוטי חוץ, שכולם הם בדין שאלה והפרה, כי פרשה זו מיירי בקרבנות שקרבים במשכן ובבמה גדולה ויש בהם קרבנות חובה (עיין בתו"כ), ולכן ניתן ללמוד מהגז"ש גם לגבי חובות, שיש בהם ג"כ הפרה.

יד.

אמנם, לכאורה לא מסתבר שיהיה דין הפרה בחובות כחטאת, כי למאי נפק"מ, בכל אופן תצטרך האשה לשוב ולהקדיש קרבן. אולם תיתכן נפק"מ אם הקדישה חטאת שמינה והבעל רוצה שתקדיש כחושה.

הרב דניאל אדר

ישיבת תורת החיים

מחלוקת הראשונים בביאור ימי נדה וימי זיבה*

הקדמה

כנזכר לעיל במאמר א' (שהתפרסם בגיליון שעבר), הגענו למסקנה שלפי דעת הרמב"ם על האשה למנות מראיתה הראשונה ימי נדה וימי זיבה כל חייה, עד יום הוסת הקבוע, שהוא 'מאפס' את ימי הזיבה וימי הנדה, וממנו מתחילים למנותם מחדש, אף אם יום הוסת הקבוע נופל באמצע ימי הזיבה. ודברי הרמב"ם כפתור ופרח ואין בהם נפתל ועיקש. וחשוב להדגיש שכל דברי הרמב"ם הללו הנה הינם באשה שיש לה וסת קבוע. הרמב"ם לא איירי כלל באשה שאין לה וסת קבוע, ואין אנו יודעים מה היתה דעתו בזה. ועי' לקמן (פרק ו') בס"ד.

פרק א'

ביאורו של הרב שמואל קדר זצ"ל לשיטת הרמב"ם

ואנכי הרואה בספרו החשוב של הרב שמואל קדר זצ"ל, תוספת אוהל (סי' קפ"ג סע' א'), ביאור ארוך בשיטת הרמב"ם בסוגיין, שבו העלה יסוד שדעת הרמב"ם היא ממש כדעת רש"י, ואין ביניהם מחלוקת כלל. ולפני שאביא את ראיות הרב קדר מלשון הרמב"ם, אקדים מספר קושיות על יסוד זה. ראשית, אי איתא שאין חילוק בין הרמב"ם לרש"י, א"כ אמאי הרמב"ם לא כתב שאחר שמסיימת האשה את ימי הזיבה אז חוזרת האשה 'לפתח נידות' וכשתראה שוב תתחיל ימי נידות. החילוק בין 'פתח נידות' ל'ימי נידות' הוא מוכרח בדעת רש"י והרמב"ן והם אכן אומרים אותו בפירוש, אך הרמב"ם לא כתבו כלל. ואי איתא שזו דעתו, היה לו לכתבו, דבלאו הכי לא הוה ידענא שיש חילוק כעין זה כלל, ובצדק הקשה הרמב"ן על הרמב"ם. ועוד צ"ב, איך נפרש את דברי הרמב"ם (פרק ז' ה"כ) שאשה הרואה

(* סיום המאמר מהגיליון הקודם.